

ИСТОЧНИКИ И ЛИТЕРАТУРА

1. Мифы древней Индии Литературное изложение В. Г. Эрмана и Э. Н. Темкина. – М., Главная редакция восточной литературы издательства «Наука», 1982. — 270с.
2. Ватсьяна Малланага Камасутра: Перевод, статьи, комментарии А. Я. Сыркина. — СПб.: Издательский Дом „Нева“, М: ОЛМА-ПРЕСС, 2000. — 383 с.
3. Брижань Е.Ю. Антропологическая модель сексуальности // Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского Серия Философия. Социология Том 21 (60). №4. – Симферополь, 2008г. – с.240-247
4. Ефремов И.А. Собрание сочинений в 6-ти томах. Т. 6. Таис Афинская: Ист.роман.- М.: Современный писатель. 1992. – 496 с.
5. Платон. Собрание сочинений в 4-х томах. Том 2. М.: «Мысль», 1993.
6. Бердяев Н.А. Метафизика пола и любви // Эрос и личность: Философия пола и любви. – М., 1989. – С. 17-51
7. Мантэк Чиа и В.Ю. Вэй. Сексуальная рефлексология Дао Любви и секса. – М.: «София», 2005. – 224 с.
8. Жолян Чжан Дао Любви // http://www.e-reading.org.ua/bookreader.php/130444/Chzhan_-_Dao_Lyubvi.html ссылка сделана 15.03.11
9. В.В. Малявин Б.Б. Виноградский. Антология даосской философии // http://ki-moscow.narod.ru/litra/zen/dao/dao_20.htm ссылка сделана 15.03.11

SUMMARY

In article author conducts the study a myth, holy and philosophical texts of the ancient cultures, due to that defines, what were a beliefs about sexuality in considered period.

К. Ю. СКОРИК

СОЦІАЛЬНА СПРАВЕДЛИВІСТЬ: СУТНІСТЬ І ЗМІСТ ПОНЯТТЯ

Усвідомлення природи феномену соціальної справедливості та її сутності виступає одвічним питанням філософії. Прагнення до справедливості являє собою вічний пошук людства до розкриття її змістовних основ. Не розуміючи всієї складності цього пошуку, людство намагається його скоротити за рахунок вільної та необґрунтованої відповіді. Зростання числа тих, хто не до кінця усвідомивши, що таке справедливість, прагне її отримати будь-якими засобами, стає загрозливим.

Протягом багатьох століть на питання, що таке справедливість мислителями давалися і ще даються різні відповіді, що приводить більшість з нас у стан здивування. Невже всі спроби пізнати сутність явища соціальної справедливості та дати йому науково обґрунтоване визначення приречені на невдачу?

Тим не менше, якщо ми все ще хочемо спробувати дати когнітивно виправдану відповідь на питання про те, що це за феномен, чи зробити аналіз існуючих поглядів на нього, ми маємо відслідити, яких метаморфоз зазнав його зміст в різних історичних умовах у різноманітному термінологічному одязі.

Перший крок до розгляду даного питання ми зробимо, наслідуючи приклад Аристотеля, який починав вивчення явища, що цікавить, з дослідження його мовного контексту.

Проблема справедливості привертала увагу багатьох представників класичної та сучасної філософії. Зокрема, слово «справедливість» (*dike*) входило ще до словника грецьких міфів. Його значення зазнало істотних еволюційних змін – від первісного «прямий шлях» до наступних «кара» і «відплата». Спочатку справедливість мала застережливі й обмежувальні нормативні функціональні ознаки. Вона характеризувала належне відношення до правил, освячених традицією. З розпадом родового ладу уявлення про справедливість як помсту, – з одного боку, і як неухильне дотримання традиції, – з іншого, себе вичерпало [6, 200].

У соціально-історичному плані самі ранні уявлення про справедливість зводилися до безумовної вірності і незаперечності установлень родоплемінного суспільства. Кожному – те, що належить йому по загальному негласному праву. Позитивним виразом такого роду справедливості була рівність в наділенні всіх членів спільноти благами, негативним її вираженням був принцип таліона, або принцип рівної за формою та змістом відплати за порушення прийнятих норм.

Вираз зазначеного принципу можна виявити в Старому Заповіті: «А якщо станеться нещастя, то віддай душу за душу, око за око, зуб за зуб, руку за руку ...» (Ісх.21:23-25). Вони зафіксовані також у шумерських, давньоєгипетських і давньоіндійських джерелах. Так, зокрема, в «Законах царя Хаммурапі» сказано: «Якщо людина виколола око синові людини, то повинні виколоти їй око. Якщо вона переломила кістку людині, то повинні переламати їй кістку.... Якщо людина вибила зуб людині, рівній їй, то повинні вибити їй зуб».

Яскравим проявом перших уявлень про справедливість був закон кровної помсти. Родичі тієї людини, яка була покалічена або убита, вважали своїм обов'язком покарати того, хто це зробив, тим же самим способом. Справедливість у формі закону таліона, таким чином, заперечувала саму себе, стаючи безперервною несправедливістю.

При переході до цивілізації для вирішення конфлікту між жертвою і кривдником стали вводити третю особу, яка мала особливі повноваження визначати провину чи невинність і вершити справедливість. Спочатку суддя також судив на підставі *lex talionis*. Але поступово на зміну такого типу справедливості прийшла розподільна справедливість: кров не вимагає більше крові, вона вимагає компенсації за кров, яка виступає у вигляді худоби, землі, нарешті, золота. Закон відплати перетворюється; замість «життя за життя», за життя вимагають матеріальні цінності і гроші.

Розподільна справедливість мала в своїй основі поняття рівності. Розподіл продовольства або видобутку проводився на підставі самого суворого паритету. Рівний розподіл речей виступав для людей в давнину як рок або доля. Тому в грецькій мові слово «мойра», яке означала спочатку частку кожного в загальному бенкеті, з часом стало прозивним ім'ям долі. Рівні частки при розподілі суспільних благ і землі, відшкодування, рівне заподіяному збитку, – такими були ранні уявлення про справедливість. Це виразилося в правилі: не порушувати рівноваги. Не випадково ваги, як тільки вони з'явилися, стали символом справедливості і правового суду, а богиня справедливості Феміда зображувалася у вигляді жіночої фігури з пов'язкою на очах, вагами в одній руці і мечем в іншій, уособлюючи собою неупередженість і справедливе правосуддя [8, 104-105].

Таким чином, на ранніх стадіях людської історії справедливим вважалося майже повне погодження особи соціальною тотальністю; беззаперечне виконання соціальних норм.

Грецька антична філософія сформувалася в VII – VI сторіччях до н.е. Своїм характером та спрямованістю змісту, особливо методом філософування, вона відрізняється від стародавніх східних філософських систем і є, власне, першою в історії спробою раціонального осягнення навколишнього світу і підвалин соціальної справедливості.

Перший з іонічних філософів мілетської школи – Фалес з Мілета – основою всього суцього вважав воду. Воду він розумів не як конкретну форму або персоніфікацію міфологічної сили, а як аморфне плинне зосередження матерії. Його ствердження справедливості побудоване на тому, що всі речі виникають з води і, руйнуючися, знову перетворюються на воду.

Іншим видатним мілетським філософом був Анаксимандр. Подібно до Фалеса, він стихійно тяжів до матеріалізму. Анаксимандр тлумачив поняття справедливості як правило – не переступати встановлені одвічно межі.

З іменем Геракліта з Ефеса пов'язане виникнення ще однієї потужної філософської школи Стародавньої Греції. Центральним мотивом вчення Геркліта було ствердження справедливості в тому, що «на тих, хто входить до тих самих річок, набігають інші та інші води». Постійний перебіг розвитку він порівнював з плином річки, в яку не можна ввійти двічі.

Специфікою давньогрецької філософії в її початковий період є прагнення зрозуміти справедливість у сутності природи, світу загалом, космосу, тобто космогонізм.

Сократ вважав, що справедливість – це слідування мудрості, істинному знанню, порядку речей, законам. Дослідження окремих проявів справедливості або несправедливості відкривало можливість визначення поняття і сутності справедливості або несправедливості взагалі. Істина і справедливість для Сократа – ідентичні поняття. Між мудрістю та справедливістю Сократ не бачив відмінностей: він визнавав людину і розумною, і справедливою, якщо людина, розуміючи, в чому полягає моральніше і справедливе, керується цим у своїх вчинках і, навпаки, знаючи, в чому полягає моральніше, уникає його.

Справедливі вчинки і взагалі всі вчинки, ґрунтовані на чесноті, є прекрасними й добрими. Тому люди, які знають, у чому полягають такі вчинки, не забажають здійснити ніякий інший вчинок замість такого, а люди, які не знають, не можуть їх здійснити і навіть якщо намагаються здійснити, поринають у збочення. Таким чином, прекрасні й добрі вчинки здійснюють тільки мудрі, а немудрі не можуть і навіть якщо намагаються здійснити, то поринають у збочення. А оскільки

справедливі і взагалі всі прекрасні й добрі вчинки ґрунтовані на чесності, то з цього випливає, що й справедливість і будь-яка інша чеснота є мудрістю.

Істинна справедливість, згідно із Сократом, це знання того, що є добрим і прекрасним, разом і корисним людині, сприяє її блаженству, життєвому щастю.

Перші соціально-філософські трактування феномену справедливості містяться в працях Платона і Аристотеля. В історії соціальної думки Платон виступає як один з перших філософів, що використовував поняття справедливості для обґрунтування існуючого світопорядку. Справедливість Платона є вінцем чотирьох чеснот ідеальної держави: справедливості, мудрості, мужності, поміркованості. Справедливість – майже синонім права. Існує лише одна правильна монета – розум, і лише в обмін на неї треба все віддавати: лише у цьому разі будуть непідробними і мужність, і поміркованість, і справедливість – одним словом, справжня чеснота; вона сполучена з розумом, все одно чи супроводжують її задоволення, страхи та все решта, чи не супроводжують [7, 60-65].

У людській душі, за Платоном, ми знаходимо три основних начала: розумне, за допомогою якого людина здатна міркувати, жадане, яке спрямовує помисли людини до чуттєвих речей, і проміжне – шалене начало, за своєю природою тяжіє до розумного. Гармонію, рівновагу всіх трьох начал людської душі, при досягненні якої безумовно панує розум, Платон і називає справедливістю. А людина, яка привела ці три начала в належну рівновагу, буде називатися справедливою. Таким чином, справедливість людської душі – це правильний порядок панування, несправедливість же – порушення цього порядку [4, 143-144].

Ідея справедливості розробляється Аристотелем у праці «Нікомахова етика». Філософ задається питанням, які вчинки людей можна кваліфікувати, як правосудні, а які – як несправедливі. Вихідною точкою роздумів Аристотеля виступає те положення, що правосудність – це такий склад душі, при якому люди схильні до правосудних вчинків і здійснюють правосудні вчинки, а несправедливість – це такий склад душі, при якому відбувається зворотне. Всі спираються на якусь справедливість, говорить Аристотель, але «доходять при цьому тільки до певної межі, і те, що вони називають справедливістю, не є власне справедливість у всій її сукупності. Так, наприклад, справедливість, як здається, є рівність, і так воно і є, але тільки не для всіх, а для рівних; і нерівність також уявляється справедливістю, і так і є насправді, але знову-таки не для всіх, а лише для нерівних». Перше ставлення – це характеристика демократії, друге – олігархії [8, 106-107].

Аристотель стверджує: «Поняття про справедливість пов'язане з уявленням про державу», – центральним поняттям, яке характеризує справедливість, є «співрозмірність». Справедливість – дивна чеснота, загальне благо, набута властивість душі, через яку люди стають здатними до справедливих дій, узгоджених із законом та правом держави [7, 65].

Дослідження творчості античних мислителів надало можливість зробити висновок про те, що справедливість споконвіку була мірою людських вчинків. Первісні погляди на проблематику змісту та походження правди, справедливості та правосуддя були сформовані відповідно до загальноприйнятих уявлень, які панували у відповідному соціумі, про добро і зло, взаємодію між людьми, порядність та добросусідство. Враховуючи зазначене, в античний період будь-які вчинки та події сприймалися соціумом як такі, що відповідають або не відповідають загальноприйнятим звичаям, традиціям та поглядам на критерії добра і зла, правди та справедливості.

Виникнення середньовічної філософії дуже часто пов'язують з падінням Західної Римської імперії (476 рік н.е.). У цей час ще панує грецька філософія, і з її точки зору началом, що визначає справедливість, є природа. У середньовічній філософії, навпаки, реальністю, яка справедливо визначає все суще, є Бог. Формування нового типу суспільства триває дуже довго. У I-IV сторіччях н.е. конкурують між собою філософські вчення стоїків, епікурейців, неоплатоніків і водночас формуються нові поняття, які згодом складуть підґрунтя середньовічного уявлення про соціальну справедливість [7, 65].

Коріння вчень про соціальну справедливість філософії середніх віків сягають релігії єдинобожжя. До таких релігій належать юдаїзм, християнство та мусульманство, і саме з ними пов'язаний розвиток як європейської, так і арабської філософії середніх віків.

Наслідком розвитку уявлень про справедливість у ранньому середньовіччі є подолання характерного для античної філософії дуалізму протилежних начал – активного та пасивного: ідей або форм, з одного боку, матерії – з іншого. На місце дуалізму приходить моністичний принцип справедливості: є тільки одне абсолютне начало – Бог, а все решта – його творіння.

Розуміння справедливості буття в середні віки знайшло своє вираження у формулі: *enst et bonum conventuntur* (буття та благо оборотні). Оскільки Бог і тільки Бог є вище буття, справедливість і благо, то все, що ним створене, теж є справедливим і досконалим.

Християнський філософ IV – V сторіч Августин Блаженний говорить тому, що Бог є вище буття, вища справедливість і благо, то все, що ним створене, теж є справедливим і досконалим.

Один з найвидатніших представників зрілої схоластики, чернець Фома Аквінський, учень знаменитого теолога, філософа та природодослідника Альберта Великого, як і його вчитель, намагався обґрунтувати головні принципи християнської справедливості, спираючись на вчення Аристотеля. У Фоми Аквінського справедливість є найвищим началом. Під справедливістю він розуміє християнського Бога, який створив світ, як про це йдеться у Старому Заповіті.

На питання, що таке соціальна справедливість, середньовічні мислителі давали численні й різноманітні відповіді, як і філософи античності або Нового часу. Проте дві передумови цих відповідей, як правило, залишалися спільними. Перша – це біблійне визначення справедливості в сутності людини як «образу та подоби Божої», одкровення, яке не підлягає сумнівам. Друга – розроблене Платоном, Аристотелем та їхніми послідовниками розуміння людини як «розумної тварини» і побудова на цьому ідей соціальної справедливості.

Проаналізувавши головні положення філософії середніх віків, можна сказати, що середньовічна філософія загалом є теоцентричною: всі головні поняття про соціальну справедливість середньовічного мислення співвіднесені з Богом і визначені через нього [7, 65-68].

В європейській філософії ідея справедливості набула сучасного значення і семантичної модальності в епоху Просвітництва. Зокрема, часи боротьби буржуазії з панівними феодальними порядками породили нові аспекти як у соціально – практичному застосуванні світоглядного інструменту справедливості, так і в теоретичному тлумаченні цього поняття. Філософам Просвітництва було притаманне усвідомлення генеалогічних зв'язків справедливості не лише з природними, суспільними і державними факторами, а й також із характером міжособистісних стосунків, людським фактором в цілому [6, 200].

Франсуа Вольтер зазначав, що «поняття про щось справедливе видається мені настільки природним, так повсюдно прийнятим серед усіх людей, що воно не залежить ні від якого закону, договору або релігії» [1, 355]. Згідно з уявленнями Вольтера, ідея справедливості є першочерговою істиною, яка знайшла своє соціально схвалення у суспільстві та під личиною якої були замасковані більшість тяжких злочинів перед народом. До таких руйнівних злочинів він відносить війну, яка суперечить цілям природи, але під приводом якої агресори вершать справедливість.

Дені Дідро з приводу справедливості стверджував: «Незважаючи на цю уявну любов людини до справедливості, немає такого азіатського деспота, який не робить несправедливість, і притому без докорів сумління» [3, 445]. Мислитель зводив феномен справедливості, закладений в умах законодавців, до певної ідеї, спільної для всіх, хто визнає закон.

Згідно з уявленнями Томаса Гоббса, справедливість та власність починаються із заснуванням держави. Томас Гоббс визначає справедливість як незмінну волю давати кожній людині її власне. Виходячи з цього твердження, автор підкреслює: «Там, де немає власного, тобто власності, немає справедливості, а там, де немає організованої примусової влади, тобто де немає держави, немає власності, бо там всі мають право на все» [2, 110].

Іншу трактування справедливості в рамках правового підходу знаходимо у англійського філософа – Джона Локка. Ідея справедливості полягає в рівному праві на свободу та здійснення юрисдикції по відношенню до інших. Джон Локк писав, що: «Вся влада і вся юрисдикція є взаємними, – ніхто не має більше іншого» [4, 150].

Ідеї Просвітництва свідчили про те, що, розвиток теоретичних уявлень про справедливість хоча і володіє відносно самостійною внутрішньою логікою, однак в основному лише відтворює об'єктивні закономірності соціально – історичного процесу. Тому не дивно, що всі концепції справедливості епохи Просвітництва були своєрідними «адвокатами» капіталістичних відносин, яким були притаманні певні соціальні вимоги і пріоритети. Це значною мірою пояснює, чому феномен справедливості витлумачувався здебільшого в контексті відносин партнерства і співробітництва [6, 202].

Феномени справедливості та законності у поглядах вчених Нового часу набувають характер самостійних інституцій, проблематика яких являє собою самостійні предмети наукових досліджень в роботах тих або інших науковців, однак характеризуються як явища взаємопов'язані, що мають соціальну природу та багатоаспектний зміст. Найбільшої популярності набули теорії ліберального

змісту, які являли собою результат істотних світоглядних корекцій з боку соціально-філософської думки у питаннях висвітлення багатогранної природи феномену соціальної справедливості. Ці зміни були зумовлені історичними подіями: появою та знищенням тоталітарних режимів, світовими війнами.

Продовжуючи традиційну для соціально-правової думки теорію суспільного договору, Джон Ролз стверджує справедливість першої чеснотою суспільних інститутів. Ніякі форми суспільного життя не мають права на існування, якщо вони несправедливі. Справедливість як чесність у свою чергу передбачає такі принципи, «які вільні і раціональні індивіди, що переслідують свої інтереси, у вихідному положенні рівності візьмуть у якості визначальних фундаментальні угоди з приводу свого об'єднання». Якщо вихідна ситуація буде чесною, то вільні та автономні індивіди в умовах раціонального вибору приймуть згідно Ролза два принципи: 1. Рівність у приписуванні основних прав та обов'язків. 2. Соціальну і економічну нерівність, наприклад у багатстві і владі, якщо тільки вона призводить до компенсуючих переваг для кожної людини і, зокрема, для менш процвітаючих членів суспільства. Теорія справедливості Ролз є раціональною моделлю суспільної рівності як рівності чесних можливостей [5, 67-68]

Категорія «соціальна справедливість» орієнтує на аналіз того, як сприймається людьми реалізація їх базисних соціальних прав, якими реальними можливості розвитку своїх здібностей вони володіють, якою мірою вони можуть забезпечити задоволення потреб та ін.

Характерною рисою терміну «соціальна справедливість» є його поліструктурність. Його структурними елементами виступають:

1. рівність як юридична умова для життя людини у правовому суспільстві;
2. закон як нормативно-правовий акт (або їх сукупність);
3. законність як комплексне (принцип, метод, режим) соціально-правове явище, що характеризує організацію і функціонування суспільства і держави на правових засадах;
4. благо як те, що має властивість корисності, тобто здатне задовольнити певні людські потреби;
5. свобода:
 - як наявність можливості вибору, варіантів витоку подій;
 - як свідомо свобода вибору у житті, приватних житєвих рішеннях, обранні житєвих пріоритетів, організації свого життя;
 - як права людини в суспільстві та державі, регульовані законами;
 - як християнське розуміння свободи духа від рабства гріху (від своїх же пристрастей та злих навичок, напр. від гніву, нетерпеливості, осуду, сладострастя, жадібності, заздрості, надмірних пожелань плоті і т.п.;
6. право як єдність рівної для всіх норми і міри свободи і справедливості;
7. потреби як об'єктивні умови існування людини.

Таким чином, можна констатувати, що термін «соціальна справедливість» характеризується тими ж ознаками, що і термін «справедливість», оскільки є похідним від нього. Але має свої специфічні особливості, притаманні тільки йому. Цими особливостями є наступні:

1. інституціоналізація комплексу явищ, пов'язаних з феноменом справедливості;
2. суб'єктами соціальної справедливості виступають великі соціальні групи, суспільство в цілому, людство;
3. це система суспільних інститутів, яка не в одиничних діях, а по самій своїй структурі постійно забезпечує те, що задовольняє, щонайменше, більшість членів суспільства розподіл політичних, юридичних, економічних і інших прав і матеріальних цінностей;
4. має свої кордони.

Узагальнення мовного ужитку і теоретичної рефлексії з приводу поняття «соціальної справедливості» приводить нас до наступного формулювання. Отже, соціальна справедливість – вища цінність суспільства, яка є мірилом стосунків, які склалися між індивідами, соціальними групами, соціальними спільнотами, передбачає відносно рівномірний розподіл благ і ресурсів в суспільстві. Не претендуючи на вичерпну повноту і абсолютну непогрішимість, запропоноване визначення має певні переваги при характеристиці вивчаемого явища:

1. Поняття «соціальної справедливості» трактують дуже широко. В даному варіанті, який ми пропонуємо, тлумачення терміну обмежується його соціально-філософським наповненням.

2. Фундаментальне значення має той факт, що уявлення про соціальну справедливість є не лише джерелом вимог, що пред'являються індивідом до самого себе, але і підставою для моральних претензій до інших людей. Це означає, що для реалізації відчуття справедливості необхідний потужний зовнішній ресурс, будь то ресурс розподілених матеріальних благ або ресурс легітимної влади. Саме тому, у першій частині запропонованого визначення, ми акцентуємо увагу на тому, що стосунки, які склалися між індивідами, соціальними групами, соціальними спільнотами вимірюються такою моральною цінністю, як соціальна справедливість.

3. Переходячи до другої частини запропонованого визначення, акцентуємо увагу на тому, що умовою вживання поняття «соціальна справедливість» є відносно рівномірний розподіл благ і ресурсів в суспільстві.

4. Найважливішою характеристикою справедливості є її глибинний зв'язок з поняттям рівності, тому в запропонованому визначенні акцентується увага на те, що соціальна справедливість, як вища цінність суспільства, передбачає відносно рівномірний розподіл благ і ресурсів.

5. Запропоноване визначення отримує своє теоретичне обґрунтування у відповідності з поєднанням трьох філософських парадигм: деонтологічною, що акцентує на поняття індивідуальних прав; утилітаристською, що ставить в центр уваги категорію суспільної користі; перфекціоністською, витікаючою з принципу пріоритету блага, співвідношуваного з певним стандартом людської досконалості.

Таким чином, запропоноване визначення має можливість увійти до категоріально-термінологічного апарату, пов'язаного з вивченням явища соціальної справедливості.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Вольтер Ф. Философские сочинения / Ф. Вольтер. – М.: Наука, 1988. – 750 с.
2. Гоббс Т. Сочинения: в 2 т. / Т. Гоббс. – М.: Мысль, 1991. - Т. 2. – 735 с.
3. Дидро Д. Сочинения: в 2 т. / Д. Дидро. – М.: Мысль, 1991. - Т. 2. – 604 с.
4. Канарш Г. Понятие справедливости в истории политической мысли (античная традиция и классический либерализм) / Г. Ю. Канарш // Философ. науки. – 2006. - №2. – С. 142-155.
5. Зараева Л. О некоторых западных теориях справедливости / Л. Зараева // Власть. – 2007. - №8. – С. 67-70.
6. Марченко Є. Світоглядна еволюція європейської філософії щодо ідей справедливості / Є. Марченко // Філософія освіти. – 2006. - № 3. – С. 199-207.
7. Хамуд Аль Сувеїлан Загальна характеристика концепцій справедливості в античній та середньовічній філософії / Хамуд Аль Сувеїлан // Філософ. думка. – 2001. - № 3. – С. 60- 70.
8. Шаповал В. Философский дискурс о справедливости / В. Н. Шаповал // Практ. філософія. – 2009. - № 1. – С. 104-112.

SUMMARY

The article is devoted to research the essence and content of the conceptual basics of the term of social justice. The author attempts to analyze historical causes of the genesis of the term, traditions of it's investigation, laid by the thinkers of the past, which has evolved in the philosophical thought of the New time. Metamorphoses of the content of the category of social justice in connection with the development of social and philosophical thought are represented. To conclude with the author proposes his own definition of the term of social justice.